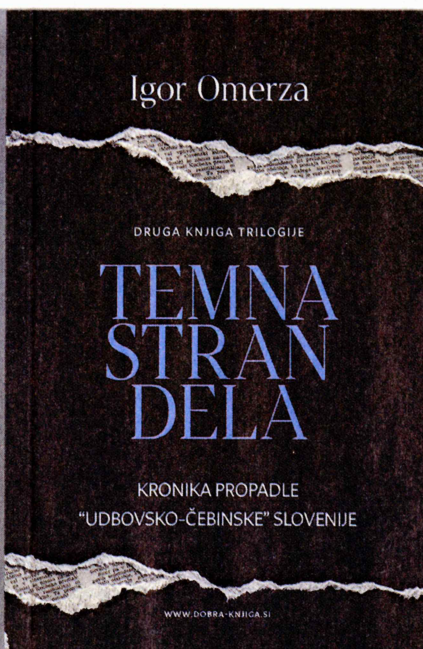
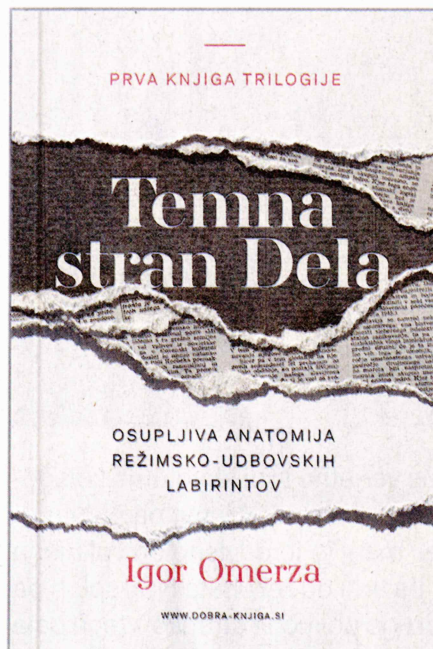
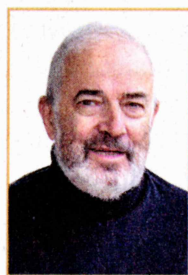

Trilogija o Delu in Udbi obsega 1266 strani (prva knjiga Delove trilogije je izšla že leta 2019, drugi in tretji del pa v teh dneh).

Triptih o Delu in Udbi

Mag. Igor Omerza, raziskovalec udbovskih arhivov, pisatelj in publicist | Dobra knjiga, Arhiv RS

Leta 2007 sem vstopil v slovenski državni arhiv ter začel pregledovati in javno predstavljati udbovsko dokumentacijo. To mi je bilo omogočeno zato, ker je prvi Janševi vladi uspelo, da je parlament leta 2006 sprejel njen predlog novega arhivskega zakona.

Do danes sem pregledal sto tisoče strani in napisal že skoraj 30 knjig o Udbi!

Dejstva o Delovi trilogiji

Ko pregledujem udbovski arhiv, fotografiram zame zanimive stvari, jih potem natisnem in zlagam kronološko po posameznih temah. Tako sem delal kupčke tudi za novinarje Dela in tudi za tiste, ki so pisali za ta časopis. V skoraj dvajsetih letih se je nabralo toliko, da danes trilogija o Delu in Udbi obsega 1266 strani (prva knjiga Delove trilogije je izšla že leta 2019).

Dvojna knjiga »Temna« in »Svetla stran Dela«, ki je bila natisnjena konec prejšnjega meseca, je do zdaj z naskokom najboljše in kompleksna mikroanatomija delovanja naše propadle tajne politične policije (ponarodelo Udbe)! Kaj takega ne boste našli ne na prostorih nekdanje Jugoslavije, niti v Evropi, niti na vsem modrem planetu.

Kakorkoli že, v dvojni »temno-svetli« knjigi opisujem »temne« in »svetle« novinarje Dela ter nekatere »temne« zunanje sodelavce tega časopisa. Kljub neznanskemu obsegu je njena prednost v tem, da jo lahko berete v sredini, spredaj ali zadaj, saj je razdeljena na 31 večjih ali manjših samostojnih »kosov«.

Pri tem naključnem odpiranju strani morate vedeti samo, da je nekoč, v propadli socialistični Sloveniji, obstajala »grda« Udba, ki je s pomočjo slabih fantov in deklet po nalogu in pod nadzorom še slabših fantov in deklet zalezovala in šikanirala dobre fante in dekleta!

Ta dvojna knjiga bi bila še obsežnejša, če bi bil udbovski arhiv v Sloveniji v celoti ohranjen, je pa žal večji del uničen! Verjetno bi v celovito ohranjenem arhivu našel 5- do morda celo 10-krat več Delovih »temačnežev«. Ampak pustimo to, saj se sežgane ali v papirnato kašo spremenjene dokumentacije pač ne da obnoviti niti z menda vsemogočno umetno inteligenco!

143

I/2 ODDELEK USDV RSNZ

AKCIJA "VIPAVA" - JEMANJE TIFKOPISOV PISALNIH STROJEV V
REDAKCIJI ČGP "DELO"

5241
✓ Z glavnim urednikom "Dela" in direktorjem publikacij Toy. Mitja GORJUP sem se dogovoril, da v nekaj dneh organizira jemanje tipkopisov vseh pisalnih strojev, ki jih uporabljajo novinarji in drugi /izvzeti so električni pisalni stroji/ in primerjanje glede na inventarni spisek /zapis znamke stroja in ugotavljanje ali je stroj v pisarni ali ga ima oseba, ki je zanj zadolžena morda doma ali kje drugje/.

✓ Delo bo opravila njihova administratorica ŠTAUTOVA z legendo, da ugotavlja, ali so nekateri stroji /predvsem starejši/potrebni popravila.

Toy. GORJUP bo v nekaj dneh poklical /na tel.št. 325-987 - tov. ZORKA GORJANOVA/ da eden naših delavcev pride po tipkopis.

Ljubljana, 1.7.1977

Miha Brezelj

DOSTAVLJENO:

1 x dosje akcije
"Vipava"

Mitja Gorjup je omogočil Udbi pregled pisalnih strojev v Delu.

Pomembna metodološka dejstva o mojem pisanju

Po skoraj 20-letnem sistematičnem pregledovanju udbovskih arhivov v Ljubljani, Zagrebu in Beogradu in javnem predstavljanju tega mojega študija v številnih delih vse te »knjižne« povesti temeljim predvsem na javno dostopni dokumentaciji. Izogibam se, če se le morem, celo pričevanjem, kajti tudi priče, ki skušajo govoriti resnico, se ne morejo primerjati s pisnimi dokumenti, kajti, kot lepo pravi Dante: "Spomin je sled minljiva". Celo velezločinec Stalin je poznavalsko dejal, da se dokument ne da izsekati niti s sekiro!

Seveda pa je tudi pri preučevanju dokumentov treba delati neke distinkcije, da jih ne bi pri javnem predstavljanju ljudje narobe razumeli ali se nekateri čutili celo prizadete. Zato je pomembno vedeti, da je imela naša in druge republiške ter zvezna Udba (in pokrajinski ud bici) registrirane sodelavce in registrirane vire. Jaz jih poimenujem s skupnim imenom konfidenti in oboji so imeli kodna imena. Razlika je bila v tem, da so viri večinoma samo poročali, sodelavcem pa je Udba dajala tudi različne naloge, jih uporabljala pri ugrabitvah, bombnih atentatih, umorih ipd. Meja včasih ni najbolj jasna. So pa viri večkrat napredovali v sodelavce, posebej takrat, ko so šli v tujino.

Obstajali so tudi neregistrirani viri tajne policije. Ti niso imeli kodnih imen in jaz jih avtomatično ne uvrščam med konfidente, razen če o njih iz dokumentacije ugotovim več kot samo to, da so bili pri Ud bi »neregistrirani«, saj ni niti nujno, da so »neregistriranci« sploh vedeli, da so v stikih z Udbo!

Pri tem naključnem odpiranju strani morate vedeti samo, da je nekoč, v propadli socialistični Sloveniji, obstajala »grda« Ud ba, ki je s pomočjo slabih fantov in deklet po nalogu in pod nadzorom še slabših fantov in deklet zalezovala in šikanirala dobre fante in dekleta!

V »dvodelni« knjigi sta dva lepa primera takega mojega pristopa. Prvi je šef Dela Mitja Gorjup, ki je bil neregistriran vir, a se je vedel nasproti Ud be kot kapitalni ovaduh. Zakaj? Več o tem lahko preberete v prvem poglavju »Temne« knjige.

Poleg tega pa opisujem tudi novinarja Dela Ivana Gerenčerja, ki je bil opredeljen pri Ud bi kot neregistriran vir, čeprav se je upiral poročanju tajni policiji. Več o tem v prvem poglavju »Svetle« knjige.

CSDV LJUBLJANA MESTO
Ljubljana, 3/7-1984I. PUŠNIK
D
"šifrirano"

Dep. št. 941.....

-3. VII. 1984 -41

Tw. Kow

RSNZ SRS
II. odd. USDV
L J U B L J A N A

Ta. Paul. 5

ZVEZA: NOVIČARJI in naša dep. št. 915 z dne 27/6-1984

"TOPER" je danes ob 18.00 uri dogovorjen z naše operativno pozicijo pred blagovnico "Metalka", kamor ga bo pozicija prišla iskat z avtomobilom in ga odpeljala k sebi domov.

"TOPER" bo pri njemu približno 3 ure, zatem pa ga bo izvor odpeljal na ljubljansko železniško postajo, kjer ima "TOPER" vlak za Zagreb ob 22.30 uri.

Zaradi kar najboljše rekonstrukcije njenega razgovora, prosimo za dovoljenje, da operativna pozicija uporabi sredstvo 300 IR, ki ga običajno uporablja za zadokumentiranje svojih razgovorov s SCHINDLERJEM, vzhodnonemški konzulom.

IZVOR: vir "GUSTAV" - zanesljiv
PREVERJENOST: preverjeno

Z O B R

Gustava (Antona Rupnika) so opremili s prisluškovalno napravo.

Alenko Puhar, prvo damo slovenske pomladi, so udbovci zalezovali pod vzdevkom Priloga!

Ne glede na to v dvojnem knjižnem izdelku razkrijam veliko neregistriranih virov, a to ne z namenom, da bi jih obsojal (ker jih ne!), ampak izključno zato, da bi pokazal kako »kapilarno« razvejeno je bilo udbovsko ožilje pridobivanja informacij in na tem temelju vdiranje ter uničevanje »življenja drugih«!

Struktura dvojne »temno-svetle« knjige o Delu

»Temna stran Dela« opisuje tajno delovanje 24 novinarjev in nekaterih pomembnejših zunanjih sotrudnikov Dela, ki so bili konfidenti Udbe. Razdeljena je na dvoje poglavij (»Kapitalci« in »Manjše ribe«). »Kapitalci«, enajst jih je, so predvsem tisti, o katerih sem našel več dokumentacije. Za vse »kapitalce«, razen za Mitjo Gorjupa, ki je bil neregistriran vir, sem ugotovil tudi kodna imena. Med »kapitalci« ni nobene ženske!

Npr. novinar Dela Anton Rupnik (kodno Gustav in pozneje Viktor) je julija 1984 dobil od Udbe prisluskovalni aparat. Z njim je posnel pogovor s (Toprom (kodno ime zalezovanega novinarja Viktorja Meierja). Takšnih »cvetk« je pri »kapitalcih« veliko!

»Manjših rib« je 13, med njimi dve ženski. O »ribicah« sem našel zelo malo dokumentacije in za večino nisem mogel ugotoviti niti njihovih kodnih imen. Posebej zanimiva je tu Manca Košir, saj so ji dodelili kar moško kodno ime – Karpo!

»Svetla stran Dela« je razdeljena na »Svetlejšo stran« (trije novinarji in ena novinarka) in »Popolno svetlobo«, dva novinarja in ena novinarka. Tu se mi zdi pomembna predvsem Alenka Puhar, prva dama slovenske pomladi, zalezovana kot Priloga!

V zvezi s Puharjevo je zanimivo, da je bil o njeni »protirežimski« dejavnosti dobro obveščen tudi šef partije Milan Kučan prek 100-stranskega udbovskega teksta »Značilnosti novih družbenih gibanj v SR Sloveniji«. Ta tekst mu je z uvodno razlago opremila nekdanja udbovka in šefica njegovega kabineta Bojana Hudales.

Kako pisati ob močno uničenem arhivu?

Ob tem, ko je bila torej večina udbovske dokumentacije uničena, se postavlja logično vprašanje, kako je potem sploh mogoče verodostojno predstaviti javnosti delovanje udbovskih konfidentov v časopisu Delo oz. opisati tudi delovanje novinarjev, ki so se temu ali uprli ali pa so bili sami pod režimom udbovskega zalezovanja. In kako je bilo sploh mogoče meni napisati ne samo te obsežne knjige, ampak do sedaj že skoraj 30 knjig o Udbi? Na vsem planetu Zemlja namreč ni pisatelja, ki bi napisal toliko stvarnih knjig kot jaz (stvarna literatura ne temelji na domišljiji, ampak na resničnih dogodkih) o tajni politični policiji! Verjetno sem zato kar sam najprimernejši, da poskušam odgovoriti na to vprašanje (kako sploh »stvarno« pisati ob uničenju gradiva). Pa poskusimo!

Prvič, udbovski arhiv oz. kar je od njega ostalo je bolj ali manj odprt od leta 2006. Drugič, dejal bi, da gre pri metodi raziskovanja (in kasnejšega predstavljanja) delovanja slovenske tajne politične policije za nekakšno arheološko delo, ko iz drobcev dokumentacije skušam izluščiti logiko delovanja Udbe in posamezne udbovske zgodbe. In tretjič: še pomembnejše pa je, da je bilo uničenje gradiva sicer velikansko, a nekako neenakomerno. Nekateri deli so popolnoma uničeni, nekateri pa so očitno popolnoma ohranjeni! Zakaj je tako, ne bi vedel odgovora. Od še živečih udbovcev pa ni mogoče pričakovati v tej ali (kaki drugi) zvezi nobenih pojasnil. Delali so v megli, gosti megli in v njej bodo tudi ostali – na srečo ne v celoti –, kar dokazujejo tudi moje knjige!

Da bo megla manjša, bom kmalu poskrbel še z dvema knjigama iz svoje serije »Velikani slovenske osa-

***V zvezi s Puharjevo je
zanimivo, da je bil o njeni
»protirežimski« dejavnosti
dobro obveščen tudi šef
partije Milan Kučan prek
100-stranskega udbovskega
teksta »Značilnosti novih
družbenih gibanj v SR
Sloveniji«.***

mosvojitve in Udba«, in sicer »Janez Janša – Kaplar« in »Dimitrij Rupel – Negativ«. Knjigi sta v glavnem že napisani.

Dvojna knjiga je v predprodaji na dobra-knjiga.si, njena premierna predstavitve bo danes, 13. novembra 2025, v Muzeju VSO, Cankarjeva 11, Ljubljana, ob 18. uri. Vabljeni! [D]

Tovariš predsednik,
gradivo RSNZ o značilnostih novih družbenih gibanj v SR Sloveniji je sicer pisano bolj v "policijskem duhu", saj poleg dokumentarnega gradiva upošteva v glavnem izsledke operativne tehnike, vendar pa po mojem mnenju daje dokaj podrobno in celovito začetno informacijo o pojavnih oblikah, vsebini, razsežnostih in poglavitnih akterjih tkim. množične civilne iniciative oz. novih družbenih gibanj pri nas. Ker gre za sorazmerno nove, vendar zelo odmevne družbene pojave (npr. sklepi 12. kongresa ZSMS), ki se uveljavljajo kot "organizirana demokratična opozicija", bi jim kazalo čimprej posvetiti temeljito analitično, pa tudi akcijsko pozornost.

O novih družbenih gibanjih pri nas je pred kratkim pisal tudi Dnevnik, o civilni službi pa je Mladina lansko leto objavila več prispevkov v posebni številki svoje priloge "Prizma" (oboje je priloženo gradivu RSNZ).

Bojana

16.6.1986

Predsednik CK ZKS Milan Kučan je bil redno obveščen o »demokratični opoziciji« (tudi Puharjevi)!